

เด็กฉลาด ปลอดภัย ห่างไกล สารตะกั่ว

“ ตะกั่วเข้าสู่ร่างกายเราได้อย่างไร ”
 สารตะกั่วสามารถเข้าสู่ร่างกายของเด็กได้ 3 ช่องทาง คือ
ทางการหายใจ ทางผิวหนัง ทางปาก

“ โดยช่องทางที่สำคัญ ”
 คือ **ทางปาก**

วิธีป้องกันสารตะกั่วภายในโรงเรียน

- **ของเล่นเด็ก**
ทำความสะอาดของเล่นเด็ก
ที่เป็นไม้ให้เป็นระเบียบ
เช็ดทำความสะอาด
ด้วยน้ำอุ่นๆ
หรือสบู่ประจํา
- **เครื่องเล่นสนาม**
น้ำยา, สีสเปรย์
หรือเล่นเด็กที่มีสารตะกั่ว
หลุดออก หมั่นดูแลบำรุงรักษา
ให้อยู่ในสภาพดี

วิธีป้องกันสารตะกั่วภายในบ้าน

- ล้างมือ
ก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง
- ทำความสะอาดบ้าน
อย่างสม่ำเสมอ**
ทำความสะอาดพื้นบ้าน ของปรอท
ของเบรคต่างๆ ของเล่นของใช้เด็ก
ด้วยผ้าชุบน้ำ

**“ ผลกระทบต่อสุขภาพ
ของเด็กจากการรับสัมผัส
สารตะกั่ว ”**

แบบเฉียบพลัน

ปรอทสูง
แบบเฉียบพลัน

แบบเรื้อรัง

ระดับสติปัญญาต่ำ

การเจริญเติบโต
และพัฒนากาารช้า

โลหิตจาง

ด้วยความหวังใจจากองค์รคจากกรประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ไฟไหม้โรงงานผลิตโฟมและพลาสติก หน้ากากป้องกันสารพิษ ที่ควรเลือกใช้

กรมควบคุมโรค

มลพิษที่เกิดจากเผาไหม้โฟมและพลาสติก
ควันดำ PAHs ฝุ่นละออง PM₁₀ และ PM_{2.5} ไอระเหยของสไตรีน
คาร์บอนมอนอกไซด์ และไอระเหยสาร VOCs อื่นๆ

* เลือกที่มีชั้นกรองคาร์บอน

N
SERIES

ประสิทธิภาพ
การกรอง (%)
N95 = 95%
N99 = 99%
N100 = 99.97%

(Not resistant to oil)

สำหรับกรองอนุภาคไม่ปนเปื้อนน้ำมัน

ป้องกัน

ฝุ่น

ละออง

ฟุ้งโหละ

ไอระเหย

* เลือกที่มีชั้นกรองคาร์บอน

R
SERIES

ประสิทธิภาพ
การกรอง (%)
R95 = 95%
R99 = 99%
R100 = 99.97%

(Resistant to oil) ทนต่อน้ำมัน

สำหรับกรองอนุภาคที่เป็นน้ำมันและไม่ใช่น้ำมัน

ป้องกัน

ฝุ่น

ละออง

แก๊ส

ไอระเหย

* เลือกที่มีชั้นกรองคาร์บอน

P
SERIES

ประสิทธิภาพ
การกรอง (%)
P95 = 95%
P99 = 99%
P100 = 99.97%

(oil Proof) ต้านทานน้ำมันซึมผ่าน

สำหรับกรองอนุภาคทั้งที่เป็นน้ำมันและไม่ใช่น้ำมัน

ป้องกัน

ฝุ่น

ละออง

ฟุ้งโหละ

ไอระเหย

จัดทำโดย กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

มีผลบังคับใช้
23 มี.ค. 65

เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565
ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

โรคหรืออาการที่เกิดจากการสัมผัสฝุ่นละอองขนาดเล็ก 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) หมายถึง โรคหรืออาการ
ผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเกี่ยวเนื่องจากมลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก 2.5 ไมครอน เกินกว่ามาตรฐานตามที่
กำหนด* ทั้งนี้ต้องไม่เกิดจากโรคหรือภาวะอื่นๆ ที่มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน โดยมีอาการสำคัญ ดังนี้

1

หอบเหนื่อยมากขึ้นกว่าปกติ ไอมากขึ้นกว่าปกติ มีปริมาณเสมหะมากขึ้นกว่าปกติ
เสมหะเปลี่ยนสี อาจเป็นอาการของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มีการกำเริบ (เฉียบพลัน)
(Chronic obstructive pulmonary disease with (acute) exacerbation)

2

ไอ แน่นหน้าอก หายใจมีเสียงหวีด หอบเหนื่อย อาจเป็นอาการของโรคหืดเฉียบพลัน
(Acute asthma) ทั้งนี้ อาการดังกล่าวอาจหายได้เอง หรืออาจหายได้เมื่อได้รับยา
ขยายหลอดลม

3

เจ็บคั่นบริเวณอกอย่างรุนแรงเฉียบพลันหรือขณะพัก นานกว่า 20 นาที ซึ่งอาจเพ็งมีอาการหรือ
อาการรุนแรงขึ้น ใจสั่น เหนื่อยมากกว่าปกติขณะออกกำลังกาย วัชเวียน หน้ามืด ถึงขั้นหมดสติ
เสียชีวิต อาจเป็นอาการของโรคหัวใจขาดเลือดแบบเฉียบพลัน (Acute ischemic heart diseases)
หรือโรคภาวะหัวใจขาดเลือดแบบเฉียบพลัน ที่เกิดขึ้นหลังจากพบภาวะหัวใจขาดเลือด

4

ตาแดง แสบตา เคืองตา น้ำตาไหลมาก คันตา มีสารคัดหลั่งออกจากตา หรือมีขี้ตา
(Ocular discharge) อาจเป็นอาการของโรคเยื่อตาขาวอักเสบ (Conjunctivitis)

5

ผิวหนังมีผื่นแดง คัน ตุ่มแดง ตุ่มน้ำ หรือมีขุยร่วมด้วย อาจเป็นอาการของโรคผื่น
ผิวหนังอักเสบ (Eczema) หรือผิวหนังมีพื่นบวมแดง (Wheal and flare)
อาจเป็นอาการของโรคผื่นลมพิษ (Urticaria)

*กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

สแกน QR Code หรือ ตามมีเคชันนี้ > <https://shorturl.asia/1G9T5>

กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค
<http://envoccc.ddc.moph.go.th>

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาโทร
โทร. 02 590 3865

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ประกาศกรมควบคุมโรค

เรื่อง หลักสูตรการพิกอบรมสำหรับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2565
ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565

“ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565 ”

หลักสูตรที่กรมควบคุมโรครับรอง

ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม โดยไม่ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรที่กรมควบคุมโรคกำหนด

- 1 หลักสูตรการพิกอบรมที่กรมควบคุมโรคเป็นผู้จัดการพิกอบรม หรือ
- 2 หลักสูตรที่แพทยสภา สภาการพยาบาล หรือกรมการแพทย์อนุมัติหรือรับรองอื่นได้แก่

หลักสูตรที่แพทยสภาอนุมัติหรือรับรอง ได้แก่

หลักสูตรที่แพทยสภาออกหนังสืออนุมัติหรืออนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงอายุเวชศาสตร์

หลักสูตรที่สภาการพยาบาลอนุมัติหรือรับรอง ได้แก่

- 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์มหบัณฑิตสาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัยหรือสาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติอาชีวอนามัย
- 2 หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลอาชีวอนามัย หรือสาขาการพยาบาลอาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 4 เดือน
- 3 หลักสูตรอบรมการพยาบาลอาชีวอนามัย หรือการพยาบาลอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 60 ชั่วโมง

หลักสูตรที่กรมการแพทย์อนุมัติหรือรับรองได้แก่

หลักสูตรที่แพทยสภาออกหนังสืออนุมัติหรืออนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงอายุเวชศาสตร์

กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค
โทร. 02 590 3866 ; <http://envoco.dcc.moph.go.th>

โรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช

Toxic Effect of Pesticides

วิธีป้องกันตนเองจากโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืช
How to prevent effect of Pesticides:

สวมใส่เสื้อผ้าปกปิดร่างกายให้มิดชิด

Wear clothes that cover your body.

ล้างมือด้วยสบู่ทันที หลังจากการทำงาน
กับสารกำจัดศัตรูพืช

Wash your hands with soap immediately
after working with pesticides.

อาบน้ำให้สะอาด เปลี่ยนเสื้อผ้า
หลังเสร็จงานทุกครั้ง

Take a shower and change your
clothes after working.

กรมควบคุมโรค

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

อันตรายจากภาวะอับอากาศ

พื้นที่อับอากาศคืออะไร

พื้นที่อับอากาศ (Confined Space) เป็นสถานที่ที่มีทางเข้าและออกอย่างจำกัด ไม่ได้ออกแบบให้ทำงานต่อเนื่องเป็นประจำ มีบรรยากาศไม่เพียงพอ และมีสภาพอันตรายหรือมีบรรยากาศที่อันตราย

ขาดออกซิเจน

CO

CO₂

H₂S

สูดดมก๊าซพิษ

CH₄

พื้นที่เสี่ยงภาวะอับอากาศ

ห้องเก็บปลาในเรือ

ไซโล

อุโมงค์ / ต่้า

บ่อ / หลุม / บ่อบาดาล

โรงเพาะเห็ด

อาการเบื้องต้น

ปวดหัว
เวียนหน้ามืด

คลื่นไส้ อาเจียน

เจ็บหน้าอก
หายใจไม่สะดวก

เหนื่อย เพลีย
อ่อนแรง

ชักเกร็ง
ตาพร่ามัว

หมดสติ และเสียชีวิต

การป้องกัน

จัดทำป้ายเตือน/
สัญลักษณ์ที่ชัดเจน

เตรียมพร้อมอุปกรณ์
ป้องกันอันตรายก่อนทำงาน

ได้รับการอบรมความรู้
ความปลอดภัยในการทำงาน

มีแผน/ช่องทาง
เตรียมรับมือเหตุฉุกเฉิน

อันตรายจากแอสเบสตอส (แร่ใยหิน)

แอสเบสตอส คืออะไร

แร่ใยหิน (Asbestos) เป็นแร่ธรรมชาติมีผลึก เป็นเส้นใยยาว มีคุณสมบัติทนกรด ทนความร้อน ทนไฟ ทนสารเคมี แข็งแรง เหนียว และยึดหยุ่นได้ดี อุตสาหกรรมต่างๆ จึงนิยมนำมาเป็นส่วนผสม ของผลิตภัณฑ์ต่างๆ

อาชีพเสี่ยง

งานผลิตกระเบื้องมุงหลังคา ฝ้า เพดาน ท่อซีเมนต์

งานผลิตวัสดุทนความร้อน ทุบมือ เสื้อผ้าทนไฟ

งานผลิต เครื่องเงิน เครื่องทอง

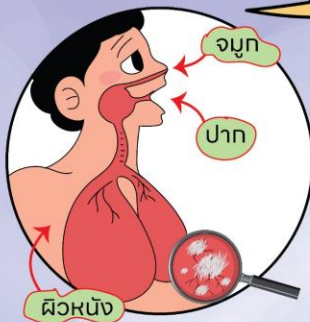

งานซ่อมแซม รื้อถอนอาคาร

หากผลิตภัณฑ์เหล่านั้น ถูกทำให้แตกหัก เส้นใยแอสเบสตอสจะถูกลอยออกมา ลอยฟุ้งในอากาศ และสามารถสูระบบทางเดินหายใจของเราได้

ช่องทางเข้าสู่ร่างกาย

สังเกตอาการ เบื้องต้น

ไอแห้ง ไอเรื้อรัง

เหนื่อยง่ายเมื่อออกแรง

เจ็บหน้าอก ขณะหายใจเข้า-ออก

การป้องกัน

ลดการฟุ้งกระจายฝุ่น เช่น การใช้สเปรย์น้ำ หรือ พรมน้ำลงวัตถุที่ตัดแต่ง ให้ชุ่มก่อนขณะตัด

ใช้อุปกรณ์ปิดครอบ/ควบคุม แหล่งกำเนิด ป้องกันฝุ่นฟุ้งกระจาย

สวมหน้ากากป้องกันตลอดเวลาทำงาน

ตรวจสมรรถภาพปอดทุกปี

อันตรายจากตะกั่ว หรือสารประกอบของตะกั่ว

โรคจากตะกั่วคืออะไร
ตะกั่วเป็นโลหะหนักที่เป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต เป็นโลหะสีเทาปนขาว
มีคุณสมบัติที่คงทนต่อการกัดกร่อน
และอ่อนตัว หลอมเหลวได้ง่าย รวมทั้งสามารถป้องกันการแผ่รังสี ตะกั่วจึงถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ

อาชีพเสี่ยง

เหมืองแร่ตะกั่ว	ผลิตแบตเตอรี่	งานเชื่อม ตัดโลหะ	งานทาสีหรือพ่นสี	งานผลิตแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์	อู่ซ่อมรถยนต์ อู่ซ่อมเรือ มาดอวน
-----------------	---------------	-------------------	------------------	--	----------------------------------

ช่องทางเข้าสู่ร่างกาย

จมูก
การหายใจเอาฝุ่นละออง ไอระเหย หรือควันตะกั่ว

ปาก
ตะกั่วที่ปนเปื้อนในอาหาร น้ำดื่ม หรือในภาชนะ

ผิวหนัง
การซึมผ่านผิวหนัง เข้าสู่ระบบไหลเวียนของเลือดในร่างกาย

อาการเบื้องต้น

ปวดศีรษะ

อ่อนเพลีย

คลื่นไส้ อาเจียน

ปวดท้องอย่างรุนแรง

ชก

หมดสติ อาจเสียชีวิตได้

การป้องกัน

ไม่รับประทานอาหาร ขณะทำงาน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน

ล้างมือทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร

หลังทำงาน ควรอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้าทันที

สวมเสื้อผ้าแขนยาว เพื่อป้องกันการฝุ่นตะกั่ว สัมผัสกับผิวหนัง

อันตรายจากพิษสารกำจัดศัตรูพืช

โรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช
เป็นโรคและการเจ็บป่วยที่เกิดจากการรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกาย ทั้งสารฆ่าแมลง สารฆ่าหญ้า สารกำจัดเชื้อรา รวมถึงสารฆ่าหนู และสัตว์กัดแทะต่างๆ

อาชีพเสี่ยง

เกษตรกร

ผู้รับจ้างฉีดพ่นสารเคมีทางการเกษตร

อาการเบื้องต้น

ช่องทางเข้าสู่ร่างกาย

จมูก

การสูดหายใจเอาฝุ่นผงของสารเคมี

ปาก

การดูด หรือเป่า หัวฉีดพ่น

ผิวหนัง

ซึมผ่านผิวหนังในขณะที่ผสมสารเคมี

ปวดศีรษะ

อ่อนเพลีย

ผื่นแดง

คลื่นไส้อาเจียน

แสบตา

หมดสติ อาจเสียชีวิตได้

***หากสัมผัสในระยะยาวอาจทำให้เป็นอัมพาต เกิดโรคมะเร็งได้

การป้องกัน

อ่านวิธีใช้บนฉลากก่อนทุกครั้ง

สวมใส่ถุงมือ เสื้อผ้าปิดมิดชิด และรองเท้ายกขณะทำงาน

หลังทำงาน ควรอาบน้ำ และถอดเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที

ควรแยกทิ้งภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์ให้ถูกวิธี

***หากมีความผิดปกติหลังสัมผัสควรรีบไปพบแพทย์

อันตรายจากฝุ่น PM2.5

ฝุ่น PM2.5 คือ?
 ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน หรือ PM2.5 เล็กประมาณ 1 ใน 25 ของเส้นผมของมนุษย์ ขนจมูกไม่สามารถดักจับได้ หากได้รับในปริมาณมาก หรือเป็นเวลานานจะทำให้ปอดเสื่อมประสิทธิภาพ หลอดลมอักเสบ เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง

กลุ่มเสี่ยง

เด็กเล็ก	หญิงตั้งครรภ์	ผู้สูงอายุ	ผู้มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคปอด ภูมิแพ้	ผู้ที่ทำงานกลางแจ้ง

สาเหตุ

การเผาในที่โล่ง การเผาป่า/พืชผลทางการเกษตร /เผาขยะครัวเรือน	การคมนาคมขนส่ง ควันจากไอเสียรถยนต์	การผลิตไฟฟ้า	อุตสาหกรรม การผลิต
---	--	---------------------	------------------------------

การป้องกัน

ตรวจสอบค่าฝุ่น PM2.5 ทุกครั้ง ก่อนออกจากบ้าน	สวมหน้ากากป้องกันฝุ่น ที่ได้มาตรฐาน	หลีกเลี่ยง กิจกรรมกลางแจ้ง ในช่วงค่าฝุ่นสูงเกินค่ามาตรฐาน	ปิดประตู หน้าต่างบ้าน ให้มิดชิด	ช่วยลดฝุ่น โดยสารสาธารณะ และไม่เผาขยะ/เผาป่า
---	---	--	---	---

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- ระคายเคืองตา แสบตา ตาแดง
- ระคายเคืองผิวหนัง เกิดผื่นคัน
- ไอ จาม เจ็บคอ อาจมีเลือดกำเดาไหล
- ผู้มีโรคประจำตัว มีอาการกำเริบ เช่น โรคหอบหืด ภูมิแพ้
- เสี่ยงโรคระบบหัวใจและหลอดเลือด

